

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

ויחי קר וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפס וצאנם ובקדם עזבו בארץ גשן (בראשית, נ, ח).

רק, לשון מיעוט. וכן קר, מלשון קרירות, וטבע דבר חם להתרחב, ולהיפך טבע דבר קר להתכווץ, להצטמצם, וזהו רק-קר. וזהו קרח, קר-ח, כי הקרח הוא קר. וזהו בחינת קרע, קר-ע, כי הקריעה מחלקת את הדבר, וכל חלק נעשה מצומצם. וכן קציר, צי-קר, תולשו ממקורו, ממקור גידולו ששם כוחו להתפשט, ועתה מגבילו ומצמצמו. וכן קרח, קר-ח, שנתלשו שערותיו ממקום גידולם. וכן פרק, פ-רק, מפרקו לחלקים. וכן כאשר האדם מת, נקבר בקבר, ב-קר. וטבע החי שהוא חם, וטבע המת שהוא קר, ואזי מצטמק ורע לו, שולט בו רימה ותולעה. ואזי נקבר בקרקע, קר-קע. וכן קיר, י-קר, מהותו להבדיל בין מקום למקום, ועי"ז כל חלק נעשה מצומצם. וכן קרן, בחינת קרן זוית, שהוא סוף וקצבה לדבר לבלתי התפשט.

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כה, יט – ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק. ואמרו (ב"מ, פז, ע"א) היו מרגנים ואומרים, אם שרה הבת תשעים שנה תלד (יעו"ש) אברהם בן מאה שנה יוליד, מיד "נהפך" קלסתר פנים של יצחק ונדמה לאברהם, פתחו כולם ואמרו, אברהם הוליד את יצחק. ויתר על כן אמרו (שמ"ר, א, א) אברהם הוליד את יצחק - ללמדך שהיה דומה לאביו בנוי ובחכמה ובעושר ובמעשים טובים.

ולפי שיטת הבבלי, כפשוטו תחלה נולד ואזי לא היה דומה ואח"כ נהפך ונעשה דומה לאברהם. אולם בתנחומא אמרו (תולדות, א) שבשעה שנתלטה שרה מיד פרעה ליד אבימלך "ונתעברה" ביצחק, היו אוה"ע אומרים הלבן מאה שנה יולד אלא היא מעוברת מאבימלך או מפרעה, והייתה חשד בלבו של אברהם על אלו הדברים, מה עשה הקב"ה, אמר למלאך הממונה על יצירת הולד עשה "כל" איקונין שלו כדמות אביו, כדי שיעידו הכל שהוא בנו של אברהם. וא"כ משמע שנהפך צורתו לצורת דמות אברהם כבר בהיותו עובר. וכן מפורש באגדת בראשית (לו, א) שאמרו, א"ל הקב"ה יסכר פי דוברי שקר (תהלים, סג, יב), המתינו עד שתלד ואתם רואין למי הוא דומה, מיד צוה הקב"ה למלאך הממונה על צורת הולד, א"ל אל תצור אותו דומה לאמו אלא לאביו, שידעו הכל שאינו אלא מן אביו. והיינו שכל ולד דומה לאביו ואמו ועי"ז יש לו צורה שלישית, משא"כ יצחק היה "כולו" בצורת אברהם.

אולם אח"כ חזר ונעשה הבדל ביניהם, כמ"ש (תנחומא, שם, ו) אברהם היה דומה ליצחק, ולא היו מכירין הבריות בין אב לבן, עד שבקש אברהם ואמר רבש"ע הפרש בין אב לבן, והפריש ביניהם זקנה, לכך נאמר ואברהם זקן, ולכך כתיב אברהם הוליד את יצחק.

והיינו מה שתחלה נעשה יצחק בדמות דיוקנו של אברהם, אינו נס בעלמא, אלא היינו שנמשך חיות אברהם ממש בשלמות ליצחק, ולכך דייקא היה דומה לאברהם בנוי ובחכמה ובעושר ובמעש"ט, כנ"ל. ואח"כ כשנעשה הבדל, נמשך חיות מאברהם ליצחק, אולם מדין המשך חיות ולא חיות אברהם ממש, ולכך נעשה הבדל ביניהם, ואזי קבל יצחק מקור חיות עצמי, ודו"ק.

והנה הוזכר לעיל מאגדת בראשית, שיצחק כל כולו דומה לאברהם ולא לאמו שרה. וכח התדמותו לשרה נעתק לאשתו רבקה, כמ"ש (זוה"ק, חיי שרה, קלג, ע"א) ר' יהודה אמר, כמה דדיוקניה דיצחק הוה כדיוקניה דאברהם וכל מאן דחמי ליצחק אמר דא אברהם וודאי אברהם הוליד את יצחק, הכי נמי רבקה דיוקנה ממש הות דיוקנא דשרה, ובגין כך שרה אמו ודאי. ובעומק אף בזה דמה יצחק לאברהם, שכשם שלאבא אברהם היתה אשה בצורת שרה, כן היה ליצחק אשה בצורת שרה, ודו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

עשו איש שער, וכן לבושו שער, בגדי עשו החמודות שלבשם יעקב. ואצלו כל הבגדים מקשה אחת, שער. הוא שער ובגדיו שער. ועיין ר' יוסף בכור שור (שמות, כח, ו) וז"ל, אפוד, חגורה שמאפד כל הבגדים ומחבקו לו, עכ"ל. ודו"ק.

אזן

האפוד מחבר פנים ואחור. שעומד מאחוריו ונכנס מעט לצד פניו. והיינו שבוקע אחוריו לפניו עד מקום הצדדים ששם האזן, שהאזן מאזן ומחבר פנים ואחור.

חוטם

אפוד, דו-אף. והיינו שאפוד בא לתקן האחור. עיין ערך קטן הוד. והחוטם שבו חרון אף, היינו כח האחור השולט בפנים, הוא באף. וזמ"ש (זבחים, פח, ע"ב) שאפוד מכפר על עכו"ם, שהם בחינת אלהים "אחרים", כל היותם אחרים - אחורים. וכמ"ש חז"ל שלכך נקראים אחרים, כי מפנים אחוריים לעובדיהם.

פה

אפד, גימט' פה (עיין פתח האהל, תרומה. וכן חומת אגף, שמות, כח, ב). והנה אמרו (מד"ר, לך לך, מד, כ) ויעש אותו גדעון לאפוד, לעכו"ם (עיין ערך קטן צמצום). וכן אמרו (שם, רות, א) גדעון עבד עכו"ם, שנאמר (שופטים, ח, כז) ויעש אותו גדעון לאפוד. ועיין זה"ק (זהר חדש, מדרש הנעלם, כג, ע"א) מגדעון בר יואש, דלא הוה זכאי ולא בר זכאי (יואש לשון יואש), ומשום דאמר טיבותא על ישראל, מה דכתיב ביה, ויאמר לו ה', לך בכחך זה והושעת את ישראל מיד מדין. מהו בכחך זה, בטיבותא דא דאמרת על בני יהא לך חילא סגיאה. ועיין מגלה עמוקות (וישב). ועיין רמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות, אות א) וז"ל, אבימלך נתגלגל בגדעון, עכ"ל. בחינת אבי-מלך, בחינת פה - מלכות. ועי"ש שנתגלגל אח"כ במנשה בן חזקיהו המלך.

עינים - שבירה

שורש לדבר הסמוי מן העין, סמוי, ס"מ-וי. סוד סמא"ל, שורש המי-תה, שורש השבירה. ועיין רש"ר הירש (תצוה, כח, מג) וז"ל, אפוד כשהוא לעצמו, כלומר בלא שהוא מלביש איזה גוף הנראה לעין, עשוי לסמל דמיון שוא או כוונה שבאמצעותו רוצה אדם לשעבד לצרכיו יישות כלשהי או כוח כלשהו הנסתר וסמוי מן העין, עכ"ל. ועיין של"ה (תורה אור, תצוה, לב) וז"ל, אפוד מכפר על ע"ז, נמשך מסמאל אל זה, עכ"ל. ובחינת אפוד, בבחינת תיקון. עיין רד"ק (ישעיהו, ל, כב) וז"ל, אפדת: כמו וחשב אפדתו, כתרוממו ענין תיקון, עכ"ל. ולכך חתכו משה לאבני האפוד לא בסכין המביא מיתה לעולם אלא בשמיר (עיין גיטין, סח, ע"א). שמיר, לשון שומר. שמר-י. עיין סוטה (מח, ע"ב).

צתיק

עתיק מנקודת אמצעו של א"ק. ועיין רשב"ץ (מגן אבות, פ"ד) וז"ל, והבגד השמיני מכפר על חסרון הדעות הוא האפוד, ע"כ אפוד מכפר על ע"ז הוא החסרון הגדול שבדעות (עיין ערך קטן דעת), וזה התכ-שיט לאחורי הגוף (עיין ערך קטן הוד), מאמצעו עד הארץ. כי הע"ז ראוי להרחיקה מאחוריו. צא תאמר לו שאם יטה אחריה יהיה לאחור ולא לפנים, בשפל הגוף ולא בעליונו, להשליכה לאחור גם להשפילה, עכ"ל. והבן שבחלק תחתון של אדם נגלה נקב גם באחור, פי הטבעת. ועיין תורת העולה (ח"ב, פ"מ).

כתבו רבותינו שהאפוד הוא הבגד החשוב ביותר של הכהן גדול. ואמרו (זבחים, פח, ע"ב) אפוד מכפר על עכו"ם. וכפרה על עכו"ם הוא ע"י הארת אור א"ס. כי עכו"ם שורשו בחלל (עיין ערך קטן צמצום), ותיקונו בחזרת אור א"ס לתוך החלל.

צמצום

שורש לע"ז. ואמרו (ערכין, טז, ע"א) אפוד מכפר על ע"ז, דכתיב, אין אפוד ותרפים (הושע, ג, ד). וברבינו בחיי (תצוה, כח, ד) הוסיף, וכתיב (שופטים, ח, כז) ויעש אותו גדעון לאפוד. ועיין מד"ר (לך לך, מד). ועיין אלשיך (שם) וז"ל, ויהיה הענין, כי האפוד שע"י מגידים עתידות, כמו דאת אמר (שמואל, א, ל, ז) הגישה נא לי האפד, יכפר על עסקי תרפים המגידים כזבי עתידותיהם, עכ"ל. ועיין רש"ר הירש (תצוה, כח, מג) וז"ל, אמרו אפוד מכפר על עכו"ם, וכו'. במעשה של פסל מיכה (שופטים, יז-יח) שגרם לפורענות כה קשה, עומד אפוד אחד בקשר בולט מאד עם תרפים, פסל ומסכה, היינו עם ע"ז. כן נראה כי האפוד שעשה גדעון (שם, ח, כז) קשור גם הוא בע"ז, ומכל מקום עשו אותו לע"ז אחרי מותו (עיין ירושלמי, ע"ז, ג, ו) וכו'.

האפוד שימש אפוא מכשיר ביד ע"ז להכריח את האלים לעשות מעשה, כשם שהתרפים שימשו מכשיר להכריחם להכריז הכרזה, ומכאן הצרוף אפוד ותרפים. לכל זה עומדת היהדות בסתירה גמורה, שכן היא אינה משעבדת את האלוהות לאדם, אלא את האדם לה'. הכה"ג בישראל לבש את האפוד, במקום לעשות פולחן לעכו"ם, ובכך הביע מחאה נמרצת נגד האלילות. מכאן יובן המאמר אפוד מכפר על עכו"ם, עכ"ל.

ועוד. צמצום תולדתו חלל. וכתיב (שמות, כח, יא) מעשה חרש אבן פתוחי חותם תפתח את שני האבנים. וברמב"ן (שם, כה) כתב וז"ל, כי היו עושין חריץ בהם בכתיבת השמות כאשר יעשו חרשי האבן, עכ"ל.

קו

עשוי מחוטין, כ"ח חוטין (כמ"ש ביומא, עא, ע"ב). ושורשו חוט א"ס.

עיגולים

שפע הבא ביושר הוא בחינת פנים, ושפע הבא דרך אחור הוא בחינת עיגול סביב, שמסובב השפע לאחוריו ונותן. והבן שהעיגול אין לו פנים. וזהו עיגול בחינת סחר - אחר, ודו"ק. ועיין דגל מחנה אפרים (תרומה) וז"ל, כשלומד כפשוטו אז הוא מוריד שפע מבתר כתפוי, שהוא בחינת אפוד שהוא מאחוריו בתר כתפוי, כדכתיב, על כתפות האפוד. וכש-לומד בכוונה הוא מוריד שפע מן פניו כנ"ל שזהו בחינת חשן, שהיה על הלב נגד פניו, עכ"ל. ועיין ערך קטן הוד. ובאמת לדעת הרשב"ם (שמות, כח, ד) האפוד לא היה עיקרו מאחוריו ומעט לפניו, אלא מכסה את כל המחצית התחתונה של הגוף סביב.

ועוד. עיין פתח האהל (תצוה) וז"ל, האפד זהב, גימט' עגל עם הכולל, עכ"ל.

יושר

שתי רצועות נתפרו אל חשב האפוד מאחור, אחת לעומת כתף ימין ואחת לשמאל, והאפוד עצמו בחינת קו אמצע. ובאפוד היה כלאים, והיינו חיבור הקווים הבלתי מתחברים, ושורשם ביושר דא"ק ששם הכל מחובר.

אריך

עין רש"י (שמות, כח, ו) וז"ל, והחשב מחובר בראשו על פני רחבו כמעשה אורג, "ומאריך" לכאן ולכאן כדי להקיף ולחגור בו. והכתפות מחוברות בחשב, אחת לימין ואחת לשמאל מאחורי הכהן לפני קצות רחבו של סינר, וכשזוקפן עומדות לו על שני כתפיו, והן כמין שתי רצועות עשויות ממין האפוד, "ארוכות" כדי שיעור לזקפן אצל צוארו מכאן ומכאן וכו', עכ"ל.

אבא

בעתיק ואריך אין נוק' גמורה לעצמה, אלא הם בחינת פרצוף אחד, משא"כ באו"א יש ב' פרצופים בגילוי. ואמרו (יומא, עב, ע"ב) תנא משמיה דר' נחמיה, רוקם, מעשה מחט, לפיכך פרצוף אחד. חושב, מעשה אורג, לפיכך שני פרצופות. ובאפוד כתיב מעשה חושב (שמות, כח, ו). ועיין רש"י (שם, כו, לא) וז"ל, מעשה חושב, כבר פירשתי שזו היא אריגה של שני קירות, והצירוף שמשני עבריה אינו דומין זה לזה, עכ"ל. ואפוד דקלקול עניינו נתבאר ברש"י הירש (תצוה, כח, מג) וז"ל, כפי שראינו מציין אפוד, בצורתו ובמובנו הלשוני, את ליכודם ורתימ' תם של התחושה, הרצון והמעשים של אדם לצורכי אדם אחר, עכ"ל.

אמא

אמרו (קידושין, לא, ע"א) שאלו את ר' אליעזר, עד היכן כיבוד אב ואם, א"ל צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד לאביו באשקלון, ודמא (לשון דם, מילוי של אה"ה, אמא. ולכך זכה לפרה "אדומה") בן נתינה שמו, בקשו חכמים אבנים לאפוד בשישים רבוא שכר (בחינת ז"א, עיין ערך קטן ז"א), ורב כהנא מתני בשמונים ריבוא (בחינת אמא - בינה, מדה שמינית), והיה מפתח מונח תחת מראשתיו של אביו (בחינת אמא מונחת תחת ראש אבא) ולא ציערו, לשנה אחרת נתן הקב"ה שכרו שנולדה לו פרה אדומה. בחינת תבא האם ותקנח צאת בנה.

ז"א

כתיב (תצוה, כח, ו) ועשו את האפד, זהב, תכלת, ארגמן, תולעת שני, ושש משזר, מעשה חשב, ששה חלקים בחינת ז"א, ה' מינים חג"ת נו"ה, ויסוד כוללם, בחינת מעשה חשב. ועיין יומא (עב, ע"א) ארבע דשיתא שיתא, כ"ד. ועיין זוה"ק (ויקרא, צו, ע"א) שית מאה אלף רבוון חיילין בכל זווייא אשתכת, ועליהו חד ממנא, וכלהו מתלבשי אפודא. ועוד. מעיל האפוד. ואמרו (יומא, עא, ע"ב) מעיל (חוטיו) שנים עשר. בחינת י"ב גבולי אלכסון. וכן היו בכתפות האפוד ב' אבנים ועליהם י"ב שמות השבטים. ועיין סוטה (לו, ע"א). ועיין זוה"ק (שמות, טו, ע"א) ת"ח, תריסר טורי אפרסמונא עאל ההוא דלביש חושנא ואפודא. ועיין פרי צדיק (תזריע, ו) וז"ל, וי"ב שבטים כנגד י"ב חודשים וי"ב מזלות וי"ב שעות ביום וי"ב אבני אפוד (תנחומא, ויחי, טו), והם קיימין לעד יי"ב הקדושות, וכמ"ש (ב"ב, קטו, ע"ב) גמירי דלא כלה שבטא, עכ"ל.

נוק'

כלי. עיין רש"י (נדה, כח, ע"א) וז"ל, אפודא: אבן שייש, ותרוייהו כגון שעשויות בית קיבול ומחיצות שאין העפר יכול להתפזר, עכ"ל. ועיין מגיד מישרים (תרומה) וז"ל, ואבני מלואים, היינו ספירן עילאין ממלאין שפע לספירין דמטרוניתא לאפוד ולחשן, היינו מטרוניתא דאתקרייא אחורי המשכן ואחרית ים, עכ"ל. כי האפוד בחינת אהור. עיין ערך קטן הוד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

קרן, קר-ן.

וכן רוק, ו-רק, הוא דבר מאוס ועי"ז דוחה בני אדם ומצמצמם. ומרחקם מן הרוק. רחק, ח-רק. וכתב מדבר שקר תרחק, שקר, ש-קר, כי אמת ראש תוך וסוף, צירוף של כל הקומה, לעומת כך שקר מבדיל. וכן זרק, ז-רק. כי אמת הוא המשך, ראשית, אמצע, תכלית, לעומת כך זריקה מהותה שהדבר נעתק מכאן ובא לשם ואינו המשך, אלא ניתוק ממקומו הראשון. ואזי המקום הראשון נעשה ריקן, ריק, י-רק. והוא אותיות קרי, כי כאשר מן הטיפה נעשה ולד, שייך למקורו, בבחינת ברא כרעא דאבוה, אבל כאשר זהו קרי, אין נעשה ולד, ואינו מצורף למקורו.

וכאשר החיבור אינו כראוי, זהו בבחינת קרץ (בעיניו), קר-ץ, והיינו שאינו חיבור כראוי, אלא ברמז בעלמא. אולם כאשר זהו חיבור ראוי, זהו בחינת קרא, קר-א. בבחינת קורא לה והיא באה. וקריאה חלקית היא בחינת שריקה, שרק, ש-רק. ועי"ז מתקרב אליו. קרב, קר-ב. ובדקות הענף מתקרב למקורו, וזהו קרוב גמור. מקור, מו-קר.

ואחר הקירוב אם נעשה כראוי, ב' הדברים נקשרים זה עם זה, קשר, ש-קר. וכן קטרת, קר-טת, מלשון קשר. ויש והחיבור בבחינת רקמה, רקם, רק-ם. ויתר על כן יש חיבור בבחינת מרקחת, קרח, רק-ח.

וכאשר נעשה הצרוף הגמור, זהו שמחה, היפך עצב. עצב, צמצום, בחינת אמה עצבה, שמחה - התרחבות (שמחה אותיות חם בקרבה, שה-חם). ואזי נעשה בחינת ריקוד, רקד, רק-ד.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף

נקר, עקר, עקרב, עקרון, עקרת, פרק, קבר, קדר, קדרון, קדרנית, קורה, קטורה, קטר, קטרון, קיר, קירה, קירס, קיתרוס, קערת, קציר, קצר, קרוב, קרא, קרב, קרבן, קרדום, קרון, קרוע, קרח, קרי, קריה, קרקע, קרס, קרע, קרסל, קרץ, רבקה, קרש, קרת, קרתן, קשר, רקד, רחק, ריק, רק, רב, רקת, רחק, רקיע, רקם, רקע, זרק, שקעורות, שקר, שרק, תורק, קיר, תרהקה, יקר, תמרוק, נקר, קרחת, בוקר, קטר, קצר, קרב, ברקוס, נקר, אריק, דרמשק, דקר, קציר, ירקרק, מזרק, ערק, קרקע, בקר, קרב, קיטור, הקרח, רתיקות, קרקר, רוק, קרוב, משקרות, ירק, דקר, דרקון, ברק, קטר, מרק, ירקון, מזרק, ברקן, קרקר, קוצרים, עקרון, ערקי, מקרה, זרק, קרח, קטרת, קטר, פרק, יפרק, עקרון, קרש, הרתוק, קרדום, לשרקה, דקר, מקור, מרחק, חקר, עזריקם, קדר, לקראת, מרקחת, קיטור, קיר, קצר, קדר, ריקי, רקם, שרק, קר, קוצר, מקור, חרק, דקר, שקר, בקרת, מתרפק, ירק, יריק, בקר, מרבק, מרקחה, מקרא. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי

הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

עובי ועיקר חיצוניות העולמות הם בסוד אורך. ונקודת הממוצע, הוא סוד הלבשה שהתחתון מלביש חלקו של עליון בלבד, והרי שמחד זהו הדרגה של אורך, אולם בחלק שהוא מולבש יש מעט גילוי עובי.

והנה החסד יש בו ג"פ פ"א חח"ן ושלשתן חכמה שבחסד, ב"פ חח"ן ושלשתן חסד שבחסד הכללי, פ"ג חח"ן ושלשתן נצח שבחסד הכללי וכן על דרך זה בקו שמאלי גבורה הכללית וכו' וכן על דרך זה בקו ת"ת וכו', הרי נתבאר חג"ת הכלי דז"א שהוא בחי' אמצעי שבו הנקרא יניקה ונקרא יצירה שבו שכבר יש בו ו"ק הכוללן נה"י וחג"ת ובתוכן יש חב"ד הכללי דז"א והם מלובשים תוך חג"ת הכללי: כאן מבאר את חג"ת הכללי דז"א שהוא מדרגת היניקה איך הוא עצמו נגדל ע"י החב"ד שמאירים בחג"ת בסוד להזהיר גדולים על הקטנים כפי שמאירים בנה"י הכללי כמתבאר לעיל, שלא רק שחב"ד מתוסף בכללות אלא בפרטות גם החג"ת נגדל לכ"ז חלקים. וכנ"ל ההגדלה היא בין באורך באופן של הגדלת כל חלק זה למעלה מזה והוא בפרטות, וכן באופן שהחב"ד הכלליים מולבשים בחג"ת בסוד העובי כנ"ל.

והנה החכמה הכללי יש בה ג"פ פ"א יש בה חח"ן ושלשתן חכמה דחכמה הכללי, פ"ב חח"ן ושלשתן חסד דחכמה הכללי, פ"ג חח"ן ושלשתן נצח דחכמה הכללי, וכך על דרך זה בקו שמאלי בינה הכללי וכו' וכן על דרך זה בקו האמצעי דעת הכללי וכו', והרי נתבאר חב"ד הכללי דז"א שהם בחי' הפנימי שבו הנקרא מוחין: כאן מתבאר החב"ד עצמו שנגדל, והוא פשוט כי החב"ד היא הגדלות עצמו, אמנם החידוש דסוגיין הוא שבגדלות גם הו"ק נגדל בסוד להזהיר גדולים על הקטנים כמתבאר לעיל.

ונקרא בריאה ואצילות שבו שכבר כלול ט"ס גמורות: כאן הרב מחבר את בריאה ואצילות, אך בפרטות יותר אצילות הוא בחי' הכתר וחב"ד הוא נקרא בריאה לבד. והטעם שחיבר אותם הוא כי פעמים הכתר נכלל עם המוחין בסוד דביקות, ופעמים הכתר הוא בסוד השראה לבד ואינו נכלל עם המוחין. והיינו שמדין הבריאה עיקר מדרגת המוחין היא חב"ד, ומדין האצילות עיקר מדרגת המוחין הם כח"ב, ודו"ק.

ובדקות יש ב' מדרגות של אצילות כפי שהרחיב הרמח"ל, שיש אצילות ראשונה שהיא אצילות גמורה שתחתיה עולמות בי"ע, ויש אצילות שניה שעולמות בי"ע עצמם נחלקו לד' חלקים והחלק העליון הוא אצילות שניה, והיא נקראת חכמה, ואצילות ראשונה היא נקראת כתר. והשורש לזה הוזכר פע' רבות שהוא באורות העקודים שבהתפשטות ראשונה כל אור נכנס בכלי שלו ובהבחנה זו יש בחי' כתר, ובהתפשטות שניה שכל אור נכנס בכלי

עד השתא התבאר שבגדלות דז"א כל חלק בפרטות נעשה ט' חלקים שעולים כ"ז, וההגדלה היא בין באורך באופן של זה למעלה מזה, ובין בעובי באופן של זה לפני מזה בסוד ההלבשה¹. וכאן בפרק זה הרב מבאר את אותם הדברים בהרחבה יותר, ולא נאריך אלא רק נחדד את עיקרי היסודות של הסוגיא.

וכשנגדל לגמרי נכנסו בו בחי' חב"ד הכללי: כלומר לא רק ג"ר דו"ק הפרטיים, אלא החב"ד הכללי של ז"א.

ויש בהם ג"כ כ"ז בחי' כנ"ל בנה"י הכללי ובחג"ת הכלליות ואז עי"ז נגדל גם בחי' העיבור: כלומר כאשר נעשה הגדלות, אין פירוש הדבר שהקטנות נשארת קטנות ועל גבה נבנית הגדלות שהוא הג"ר באופן של תוספת בלבד, אלא גם הקטנות גדלה, בבחי' להזהיר גדולים על הקטנים, כלומר הגדלות נותנת זוהר גם לקטנות.

בדקות, הוא ההבדל בין ג"ר דו"ק לג"ר הכוללים, הג"ר דו"ק עיקרו הוא בחי' תוספת שמאירה מעט לו"ק, לעומת הג"ר הכוללים הם מאירים לבחי' הקטנות ומגדילה אותה ועי"ז כל הקומה נעשית בחי' גדלות.

ואז פרק עליון של נצח היה בו חח"ן ושלשתן חכמה דנצח וכן בפ"ב חח"ן ושלשתן חסד דנצח וכן בפ"ג חח"ן ושלשתן נצח שבנצח וכל זה בקו ימין וכולם נצח א' הכללי דז"א בג"פ וכל פרק כולל הג' בחי' וכן על דרך זה בקו שמאלי וכו' וכן על דרך זה בקו אמצעי: כנ"ל שהפרקים של מדרגת העיבור והיניקה גדלים ובכל אחד נעשה ט' חלקים ובהם בחי' חכמה בקו ימין ובינה בקו שמאל ודעת בקו אמצע.

והרי נתבאר נה"י דכללות הז"א שהם בחי' חיצוניות דז"א הנקרא עיבור ונקרא עשיה שבו: נה"י שהוא מדרגת העיבור נקרא עשיה, וחג"ת מדרגת היניקה נקרא יצירה, חב"ד מדרת המוחין נקרא בריאה, וכתר נקרא אצילות², הוא אופן החלוקה דמיירי הכא.

וכנגדן בתוכן מתלבשין בחג"ת הכללי דז"א הכוללים: הוא בסוד העובי, כפי שהתבאר יש הגדלה בסוד האורך והגדלה בסוד העובי. והיינו שמדין כללות המדרגות הוא בסוד עובי והוא מה שמתלבשים החג"ת 'הכוללים' בנה"י 'הכוללים', 'זה תוך זה', בסוד עובי ששורשו בעתיק, ומדין המדרגות הפרטיות דאותה מדרגה הכוללת הם גדלים בסוד האורך 'זה מעל זה' ששורשו באריך, שהוא הגדלה באותו עולם. והיינו כי עיקר פנימיות העולמות הוא בסוד

1 ועיין להלן שבחי' ההלבשה אינו בחי' ההלבשה שעולם תחתון מלביש עולם עליון אלא היא הלבשה שוה בשוה כפי שכותב הרב להלן להדיא.

2 ויבאר להלן בדברי הרב שצירף אצילות עם הבריאה שהוא חב"ד.

בחי' פנימיות שבז"א וכו': מה שמתלבשים הכוללים שוה בשוה, הוא מסוד ההשתוות, שהוא סוד העיגולים שורש העובי, לעומת כך האורך הוא סוד ההדרגה.

והיינו כי ההלבשה דמיירי הכא אינו הלבשה שבין עולם עליון לעולם תחתון שמלביש התחתון רק חלק מן העליון², והיינו כי היא הלבשה בסוד ההדרגה ולכן הלבשה גם חלקית וגם משתנה לפי המקום והזמן כמבואר במקומו, כי מה שמלביש רק חלק היינו כי התחתון הוא פרט של העליון ולכן הוא הלבשה בבחי' הפרטות שהיא בסוד האורך בסוד ההדרגה, באופן של זה למעלה מזה. אולם בעצם ההלבשה נעשה עובי, וזה ניצוץ של הארה עובי-עתיק, כנ"ל.

אלא כאן מיירי בהלבשה באותו עולם, והיינו חב"ד הכללי בחג"ת הכללי וחג"ת הכללי בנה"י הכללי ונמצא הכל מתלבש שוה בשוה בנה"י, ואמנם התבאר לעיל שבפרטות המדרגות הם באופן של זה למעלה מזה ואינו בבחי' הלבשה. נמצא ג' מהלכים. אולם כבר הוזכר בהרחבה לעיל ששיטת הלשם שכל עולם ועולם, לעולם כל עולם נבדל לעצמו, והדברים ארוכים.

ובזה תבין איך יש מוחין ממש בכל ט"ס הז"א, כי הרי ג' מוחין שהם חב"ד מתלבשין בכל קומת ז"א: כאן הרב מסכם בתמצית את עיקר מה שהתחדש בסוגיין, והוא שכל חלקי ז"א גדלים, ונמצא עי"ז שיש מוחין בכל מדרגה ומדרגה, והוא נעשה מכח התבלשות הכללות בכללות שוה בשוה בסוד העובי, כי אז יש בחי' עליונה בבחי' התחתונה, ודו"ק.

וענין שוה בשוה היינו מצד מהות הדבר שיש בנה"י בחי' מוחין, אך בפועל מדין הפרטיות בסוד האורך, בסוד ההדרגה, מתגלה שהנה"י הם מדרגת העיבור והחג"ת הם מדרגת היניקה והחב"ד מדרגת המוחין, ודו"ק.

ותבין איך יש מוחין הנקראין ו"ק ומוחין הנקראין ג"ר: והוא מסוד ההלבשה בסוד ההשתוות כנ"ל. והתבאר במ"א שמהות המוחין שנקראים ו"ק הם בחי' יחכמת המידות שעסקו בה חכמי המוסר, והיינו לא רק החלק של העצות המעשיות, אלא ההשכלה שבמידות, לעומת כן מוחין בחי' חב"ד הם מוחין בחי' השכלה מופשטת, בבחי' דרוש וקבל שכר שהם מוחין שאינם מתלבשים לא במידות ולא במעשה, והוא מה שהזכיר הגר"א בפ"י על משלי ישכל העיוני, ישכל הדיברי, ישכל המעשי, כי ישכל המעשי הוא בסוד מדרגת העיבור, ישכל הדברי הוא בסוד מדרגת היניקה, מקום הפה, ואז הוא מתחיל לדבר, וישכל העיוני בסוד מדרגת החב"ד, ודו"ק.

שמעליו, והיינו שאור החכמה נכנס בכלי הכתר בערך זה נקרא חכמה ולא כתר.

הכלל העולה כי ז"א יש בו ט"ס גמורות שלימות גדולות: מה שיש בו ט"ס ולא י"ס הוא כי הספירה העשירית היא המלכות שבו. והשורש לזה הוא בא"א שאינו אלא ט"ס והמדרגה העשירית היא עתיק, כי ספירת הכתר נחלקה לבי' פרצופים עתיק ואריך. ומעין כך מתגלה בז"א ונוק'. וכאשר הוא נעשה ט"ס גמורות שלימות גדולות הוא מתעלה מזעיר אנפין לאריך אנפין שהוא עצמו ט"ס, ולכן ז"א גם בזמן גדלותו אינו אלא ט"ס כא"א.

והיינו כי אריך הוא זה שמאריך את הזעיר להיות אריך, והוא סוד 'מאריך אפיה', כי החוטם הוא בחי' ז"א, אמנם בפועל הוא נשאר ז"א כי הגדלות מסתלקת וחוזרת חלילה, דמאריך אפיה וגבה דיליה, והוא מחמת שאין בעלמא דידן גדלות גמורה, אך לעת"ל שיהיה בבחי' רוח אפינו משיח ה', וז"א יעלה באופן קבוע למדרגת א"א, ויהיה תמיד במדרגת ט"ס, ועי"ז לא יהיה כעס, וזה הסיבה שלעת"ל אין חרון אף, כי ז"א יהיה בבחי' מאריך אפיה תמיד.

והם באופן זה נה"י הם בחי' החיצוניות ויש בהם ט' פרקין והם ט"ס שיש בבחי' חיצוניות דז"א: והיינו שגם במדרגת העיבור יש בו התנוצצות בגניזו של הארת אריך שהוא ט"ס כנ"ל, אולם כשהוא גדל בפועל לט"ס שלימים יש בו הארה בגילוי של א"א כנ"ל.

ונחלקו לג' מוחין וו"ק: קטנותו הוא ו"ק וגדלותו הם ג' מוחין, ויחדיו הם הארת הט"ס מכח הארת א"א בז"א כנ"ל.

ויש בהם רמ"ח איברים בעור ובשר וגידין ועצמות: ד' מדרגות כנגד ד' אותיות הוי"ה כנודע.

והם בחי' הקליפה החיצונה שיש בעור בשר גידין ועצמות כנ"ל שבכ"א מהם יש ג' קליפות: כמתבאר לעיל שקליפה דסוגיין היינו מלשון קיפול שהוא בחי' קטנות, ואינו קליפה מצד קלקול, וזה מתגלה בבחי' העובר שהוא באופן שהוא ראשו בין ברכיו, והוא הנאמר אצל יעקב וילן שם במקום ההוא, שזמן השינה הוא זמן הקטנות, שאמרו חז"ל שמלמד שקיפל כל אי"י כולה תחתיו, והיינו כי יש אבחנה שהעיבור גדול מן הכל, היינו מצד מה שהוא כולל הכל בתוכו, והוא מה שכל אי"י מקופלת תחתיו והוא כדי שתהיה נוחה להיכבש כד' אמות ששוכב תחתיו.

ובתוכם מתלבשות חג"ת הכללי והם בחי' האמצעית תיכונה שבז"א ויש בהם ט' פרקין והם מתלבשים תוך הט' פרקין של נה"י הכוללים ממש שוה בשוה הנ"ל, ואלו הט' פרקין דחג"ת הכללי נחלקים ג"כ לג' מוחין וו"ק וכו' ובתוכם מתלבש חב"ד הכללי שוה בשוה והם

3 והתבאר במקומו בארוכה כל סוגי ההלבשות שיש, ובכללות ממש ההלבשה של תחתון את העליון הוא בז"ת של עליון.

דחג"ת הכוללים (והם) בתוכם וג"פ אמצעים דחב"ד בתוכם וכולן נקראים חג"ת דז"א. ואח"כ הם ג"ת והם נה"י דז"א וכו': והיינו שיש בחי כלים ואורות בסוד העובי, לעיל מיירי בסוד האורות בסוד העובי שהם בסוד הלבשה זה תוך זה, וכאן מיירי מדין הכלים הם ג' כלים זה תוך זה שהכלים הם העובי של הדבר.

הרי עתה נחלק ז"א לג' בחי (כ"ז) והם ג' (נ"א כ"ז) מיני כלים זה תוך זה ט' כלים החיצונים ט"פ נה"י, וט' כלים תיכונים ט"פ חג"ת, וט' כלים פנימים ט"פ חב"ד ואלו הכלים פנימים הם המוחין המתפשטים בכל הגוף כנודע אך שורשם שהם חב"ד שבחב"ד אלו הם המוחין העיקרים המוחין של גדלות וגם הו"ק שלהם נקראין גדלות אלא שהם בחי גדלות דו"ק: עיין בש"ש וז"ל, "הג"ר דכלים הפנימים הנזכרים נקראים חב"ד דחב"ד, וו"ק דכלים הפנימים הנזכרים נקראים מוחין דו"ק, וזה פשוט, ובמ"א נפרש למה נקרא הג"ר בשם מוחין".

נבאר, יש את הג"ר הכוללים והם המוחין הגמורים, ויש את הג"ר דו"ק שהם המוחין שנמצאים בנה"י ובחג"ת, כי הג"ר דנה"י והג"ר דחג"ת נקראים בכללות ג"ר דו"ק. ושורש הג"ר דו"ק הוא בג"ר הכוללים, אולם הג"ר הכוללים יש מה שמתגלים בשורשם במקום חב"ד, ויש מה שמתפשטים לתתא בו"ק.

והנה הרב כותב כאן שמה שמתפשט בכל הגוף הוא בחי 'הכלים' הפנימים שהם ט"פ חב"ד, וצ"ב כי מה שמתפשט היינו הארה מן המוחין שהם אורות. אלא ביאור הענין הוא שהיחס של ג"ר לו"ק הוא יחס שהו"ק הם כלים לג"ר, דוגמא לזה הוא ספירת הדעת שדנו המפרשים האם יש כלי לדעת או לא, והתבאר במפרשים שיש ב' מהלכי דעת, והתבאר בדברינו שם שבעומק תפיסת הכלים של הדעת הוא ממה שהדעת הוא נשמת ו"ק ובהבחנה זו הו"ק הוא הכלי של הדעת, מצד כך כללות הג"ר הוא בחי נשמה והו"ק הוא הגוף בחי כלי.

נמצא לפי זה שמה שמתפשטים המוחין של הג"ר לתתא היינו משורש הכלים של הג"ר שהם הו"ק של הג"ר, כי הם הופכים להיות אורות לכלים שהם הו"ק הכללים, והיינו שמה שגורם שהמוחין ירדו לתתא הוא מכח הכלים הגמורים של האורות של הג"ר שהם הו"ק הפרטיים של הג"ר, והם הופכים להיות אורות ביחס לו"ק הכללי שנקרא כלי לג"ר. ובעומק היינו שהאור שבתוך הכלים של הג"ר שהם הו"ק העליונים הוא יורד להיות אור לו"ק בחי נשמת ו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהשיעור השבועי בירושלים בספר עין חיים

גם תבין כי כל קומת ז"א אינו רק ספירה א' שהוא נצח רק רחבו ג' ספירות והם נה"י, ואין החג"ת שבו עומדין על הנה"י שבו אלא בתוכו, וכן החב"ד תוך החג"ת: והיינו כי א"א הוא ראש כל המדרגות שהם ט"ס, ואו"א הם בחי חג"ת⁴, וז"א הוא בחי נה"י. ומצד כך ז"א אינו אלא ספירה א'. ועיין בהגו"ב בשם הש"ש דהיינו בקו הימין לבד, אך הוד הוא ספירה נוספת וכן יסוד הוא ספירה נוספת, ומש"כ שרחבו ג' ספירות נה"י היינו מדין הרחב והיינו דכל זה רק בנצח אבל כך הוא גם בהוד וגם ביסוד, ודו"ק.

אמנם החב"ד הפרטי של נה"י הכוללים עומדין ע"ג חג"ת הפרטי של נה"י הכללי והחג"ת הפרטי של נה"י הכללי עומדים ע"ג נה"י הפרטי: הוא מה שהתחדד לעיל בדברינו וכאן הרב כותב זאת להדיא, והיינו שסוד הפרטות הוא בסוד ההדרגה והם זה למעלה מזה בסוד האורך שכל א' במדרגה שלו, לעומת הכללות שהיא בסוד העובי בסוד ההשתוות הם זה תוך זה, ודו"ק.

פרק ד' מ"ק

הכלל העולה כי הג"פ ראשונים של נה"י מלבישין לג"פ הראשונים של חג"ת והם מלבישין לג"פ ראשונים של חב"ד וכללות אלו נקראו ג"ר אשר יש בהם ג' כלים זה לפני מזה כי ג"פ ראשונים דנה"י נקראו כלים דחיצוניות וג"פ ראשונים דחג"ת נקראו כלים האמצעים וג"פ ראשונים דחב"ד נקראו כלים פנימים, ונמצא עתה כי הם ג"ר חב"ד: והיינו במדרגת הכללות שהתבאר לעיל בפרק הקודם, וביחס הזה הכלים הם חיצון תיכון⁵ ופנימי זה תוך זה בסוד העובי.

ולכ"א יש ג' כלים זה לפני מזה בחי נצח חסד חכמה, הוד גבורה בינה, יסוד ת"ת דעת, ואלו הג' בחי דכלים הם הנזכר אצלינו בענין ג' בחי שיש לכל ספירה וספירה, ושם מיוחד לכל א' וא' והם חיצון ואמצעי ופנימי כמבואר אצלינו בשער השמות ושמו כלל זה: והיינו כי סוד הכלים משורש העובי, לעומת כן סוד האור הוא שורש האורך, אור-ד, אולם האור מתגלה באורך ע"י קו בבחי כלי. דוגמא לזה הוא הארון שמצד אחד הוא אור בסוד האורך ומאידך היה בג' כלים שהיו זה תוך זה בסוד העובי. והיינו כי הכלי הוא מסביב לאור והוא יוצר מציאות של עובי, לעומת כך האור הוא מתפשט לאורך. ואח"כ הם ג' אמצעים והם חג"ת דז"א ויש לכל א' מהם ג' כלים זה לפני מזה והם בחי ג' פרקין אמצעים דנה"י הכוללים וג"פ אמצעים

4 והתבאר בארוכה במקומו שאו"א הם בחי חו"ב דא"א אך ירדו להלביש בחג"ת דא"א.

5 ועיין לעיל שהתבאר חילוק בין אמצעי לתיכון.

שונים אחד מרעהו, דבר שונה מזולתו, זה גופא סדר ההדרגה שבבריאה, עד כמה שמתגלה שהוא שווה, זה גופא משריש את הדבר שהכל בא מן ה'אחד', וחוזר ל'אחד', לכן הכל מתחילה היה מים, והכל עתיד לחזור למציאות של מים, הוא היה שווה מעיקרא, והוא עתיד לחזור למציאות שהוא שווה.

לעומת כך, מציאות הארץ, ארץ יסודה היא הא' שבה, אבל, א' - רץ, זה רץ מן הא', זה מתפשט מן הא', יש לו שורש בא' של הא-ה-י-ה, אבל הוא מתפשט מן הא' ונעשה בו מציאות של הדרגה, זה גדר של ריצה, רץ - צר - צמצום, נעשה ריצה שהיא התפשטות מן הדבר, וההתפשטות המתפשטת מן הדבר, היא גופא עומק כח ההדרגה שחלה במציאות הבריאה.

וכשנקביל את הדברים הללו לדברים שנאמרו בראשית, כח ההשתוות, כח הכללות נמצא במים, כח ההתפרטות, כח ההדרגה, נמצא בארץ, הארץ - העפר זה מקום הע-פר, מקום ההתפרטות, שם מונח אופן של התפרטות.

ולכן נגלה בארץ גדר של גובה - הר, נגלה אופן של עומק - בקעה, וכן ע"ז הדרך, על אף שחז"ל אומרים שמתחילת ברייתו של עולם גם הארץ היתה שווה, ורק מחטאו של אדם הראשון נעשה הרים ובקעות, אבל בעומק הגדרת הדבר במה שהארץ היתה שווה, זה מחמת שמעיקרא המים חפפו על הארץ, והם גילו בארץ כח של השתוות, לא מצד עצמות מציאות הארץ כשלעצמה, עצמות מציאות הארץ כשלעצמה, היא תפיסה של הדרגה, א' - רץ, הוא רץ מן המקור, מתפשט מן המקור, ויש לו מציאות של הדרגה, ובתולדת החטא, כח המים נחלש, וכח העפר נתחזק, שזה הרי עומק ההגדרה של "עפר אתה ואל עפר תשוב", מתחילת ברייתו של עולם, "ואד יעלה מן הארץ" לצורך יצירת האדם, וכדברי חז"ל שהקב"ה גיבל את עפרו של אדם הראשון ונעשה יצירת אדם, ובשעה שהוא חטא, נסתלק ממנו המים שהוא בחינת החיות שבדבר, ונשאר ממנו נטיה לכח העפר, וע"י כן נאמר בו "עפר אתה ואל עפר תשוב", ולכן דייקא, אז נתגלה בפועל המציאות של ההדרגה שבארץ, כמו שהוזכר מדברי חז"ל שבתחילה הארץ היתה שווה ולאחר מכן נעשה בה מציאות של הדרגה.

מציאות הבריאה, כח ההתגברות של ה'אחד' על ה'עשרה' נסתלק, וע"י כן, ניתן אפשרות שיהיה מציאות של בריאה, שיהיה מציאות של עשרה. זה היה תהליך הדברים 'קודם שנברא העולם', ו'משנברא העולם'. **מים - כללות, אחד. ארץ - פרטות, עשרה** ובתוך ה'ברא עלמא' עצמו, מה שנאמר בקרא ביום שלישי דמעשה בראשית "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה", כלומר, צורת הבריאה כפי שהיא הצטיירה בהתחלה, שהעולם כולו מלא במים, וכך יהיה לעתיד, שעתיד הקדוש ברוך הוא להחזיר את כל העולם כולו למים, מה שהיה בתחילה, הוא זה שיהיה בסוף, וא"כ, צורת הדברים היא באופן כזה **שהמים מסתירים את מציאות הארץ**, כלומר, הרי המים כידוע עד מאד, הם מקום שהוא בבחינת 'אחד', אין במים לשון של יחיד אלא לשון של רבים, כלומר, כל הכללות לעולם נכללת במציאות של מים.

והדוגמא הבהירה שנולדת מכך לדינא, כמו שאומרת הגמ' בהוריות ועוד, 'מלך מושחין אותו על המעיין', [-'על המים'] כדי שתמשך מלכותו, וכידוע **מלך בגימטריא מים**, מלך הוא כלל העם, הוא 'לב העם', כלשון הרמב"ם, הוא מצרף את כולם, הוא לא מציאות של יחיד, כל ההגדרה של מציאות של מלך, הוא צירוף של כל תוקף ה'יחיד', של הכנסת ישראל גם יחד, זהו גדר של מלך, כל יחיד ויחיד, עומד לעצמו, והמלך שהוא 'לב העם', הוא כללות מציאות העם, זה גדר של מלך, ולפיכך כשמושחין אותו למלכותו, לא מושחין אותו מדין היחיד' שבו, אלא מושחין אותו מדין כח הכלל שבו, וזהו מה שמושחין אותו על המים, כלומר, הסיבה היא כדי שתמשך מלכותו, אבל **מאיפה** נמשך מלכותו, במים דיקא, שזה כח מציאות הכלל שבמים, זה מה שמתגלה במציאות המלך, וזה גופא כח ההמשכה שמושחין אותו למציאות של מלך.

מכל מקום א"כ, מים, יסודם הוא מציאות של כלל, טבע הדבר כידוע מאד - "מבשרי אחזה", כאשר שופכים מים במקום מסוים, אפילו אם הבית קיבול, יש בו הדרגות, מעלה ומטה, אבל המים יוצרים **השוואה** לדבר, הם משווים את הכל, עומדים בכלי בצורה שווה, ומה שהם עומדים בצורה שווה, כלומר, זה המהות של מציאות המים, הם מגלים שהכל שווה, ואם הכל שווה, היינו הרך שהכל 'אחד', מה שבמציאות כל הבריאה כולה, הדברים

אי אי א-י, בלשון הקודש הוא משמש בכמה פנים, "אי היים", מקום של יבשה, ובדקות יותר, יבשה קטנה, שנמצא סביבותיה מים, מימי ים, הוא הנקרא אי. וכן בלשון הקודש, אי משמש גם מלשון של איה, וכשזה מפשט ללשון ארמית זה הופך להיות 'אי אפשי' וכדו', לשון של שלילה. זאת, בכללות ממש, בלשון תורה, ביאור המילה אי. **א-י, אחד ועשרה, שבא** ומונח מיניה וביה באותיות א-י שחלק לשני חלקים. לא' - אחד ולעשרה - י' שזה החלוקה השורשית שיש בבריאה.

הדוגמאות הבהירות, יש שתי שמות שורשיים בשמותיו יתברך שמו, שם א-ה-י-ה, "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה", שזהו השם שממנו כביכול, נברא העולם, שהא-ה-י-ה הוא שהקב"ה מגלה את מציאותו יתברך שמו, זהו הא' שבא-ה-י-ה, ושם הוי"ה י'.

בלשון אחרת והיינו הרך, "בעשרה מאמרות נברא העולם" - "במאמר אחד יכול להיבראות", כלומר, אילו הבריאה היתה נבראת **במאמר אחד**, א"כ, עיקר הבריאה לא היה **בשם הוי"ה**, אלא היה **בשם א-ה-י-ה**, א' - ה' - ה' - ה', ועכשיו שהבריאה נבראה **בעשרה** מאמרות, היא נבראה ב' - "ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים", שהשורש הוא ההוי"ה, וגדר העשרה מאמרות, הם הי' שבשם הוי"ה יתברך שמו, ומכח כך נעשה העשרה מאמרות.

זה בהקבלה הבהירה ללשון המשנה באבות. ומכל מקום, ברור הדבר א"כ, ה'בכח' שבבריאה שזה השם של א-ה-י-ה, שא-ה-י-ה משמעו "אנא זמין למיהו" כלשון חז"ל, ה'בכח' של הבריאה לפני שהוא נברא, הוא **אחד**, ה'בפועל' שבבריאה שזה מה שנתגלה מציאות הוי"ה בבריאה, היא גילוי של עשרה, 'בכח', ו'בפועל', בכח - אחד, בפועל - עשרה.

כל זמן היות ה'בפועל' נמצא בכח, שהוא הרי, קיים כבר שם, העשרה קיימים שם ב'בכח', אבל ה'אחד', חופף עליהם, גובר עליהם, ולפיכך הוא מסתיר אותם, זה צורת הבריאה בשורשה כמו שסידרו רבותינו.

כלומר, בשורש השורשים, היה מציאות של **אחד** - א', והיה מציאות של **עשרה** - י', רק הא' גוברת על מציאות הי', ה'אחד' גובר על מציאות ה**עשרה**, וכאשר התחדש

השתא, בקרבן פסח של מועד דפסח, שנאמר ביציאת מצרים, הדין הוא שהפסח נאכל למנויו, ובלשון דקרא – "תכוסו על השה", ו'תכוסו' הוא מלשון מנין, וגדר הדבר, מי שרוצה להצטרף לאכול את הקרבן פסח, "הפסח נאכל בחבורה", הוא צריך להימנות על הקרבן, הוא צריך להימנות על מנת שהוא יהא מצורף לחבורה, לאכילת הקרבן, כל תכוסו נקרא **תכוסו** מלשון **מנין**, המנין של הדבר, אבל בעומק, הוא לשון של **כיסוי** שזה המשמעות של 'תכוסו', ולפי מה שהוזכר עד השתא, ביאור הדבר, כל מנין הגדרתו הוא, צירוף של מציאות הפרטים, לכן ב'תכוסו', כמו כל דבר בלשון הקודש שמורכב מדבר והיפוכו, מונח בו שני הדברים הללו, מצד אחד זה 'תכוסו' מלשון של מנין, הדבר נמנה בהתפרטותו, כך וכך אנשים, יאכלו את אותו קרבן פסח, כל יחיד ויחיד נמנה, שהוא הופך להיות חלק ממציאות החבורה, ואז, זה יוצר סך מנין הכולל של כל אלו שאוכלים, אבל הם לא אוכלים מדין כלל, הם אוכלים מדין הצטרפות של פרטים, מדין חבורה, 'חברים', **חיבורים** של הדברים, זה גדר האכילה של קרבן פסח שנאכל למנויו. אבל יתר על כן, 'תכוסו' זה מלשון של **כיסוי**, ומצד ההבחנה הזו, זה כח של כלל, היפך מציאות של פרט. **כח של כלל וכח של פרט במציאות המים** ובהקבלה לכך, בעניינא דידן, במים עצמם שהם כח הכיסוי שמתגלה במציאות הבריאה, מצד הדברים שנתבאר עד השתא, המים הם כח של כלל, שאין בו מציאות של התפרטות, אבל הרי בהכרח, שבמהות הבריאה, כל דבר כולל וחובק בתוכו דבר והיפוכו, הזכרנו את זה ביחס של ביאור תיבת 'תכוסו' בלשון הקודש, שהוא לשון של מנין המתפרט, והוא לשון של 'תכוסו' מל' כסיו, ובעומק, השורש הזה נמצא במציאות המים עצמם, מצד אחד המים הם כח של כללות, זה מצד עצם טבע המים כשלעצמם, מים הם מצטרפים, כל טיפה וטיפה מצטרפת, היא איננה עומדת כמציאות לעצמה, זה טבע המים, טיפות של מים שמצטרפים.

אבל מאידך, כדברי הגמ' הידועים בפרק קמא דבבא בתרא, בסוגיא דאיוב, שמובא שם: "אמר הקדוש ברוך הוא לאיוב, בין טיפה לטיפה לא נתחלף ליי' וכו', כל טיפה וטיפה יורדת מן השמים בשעת גבורת גשמים, וכשהמים יורדים, כל טיפה וטיפה יורדת כמציאות לעצמה, ואלמלי טיפה אחת היתה

ולפי המתבאר, מתחילה המים היו חופפים על כל מציאות הארץ, וע"ז נאמר "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה", והרי כל דבר שהיה ונסתלק, נשאר ממנו מציאות של רושם, וא"כ, איפה הרושם ממה שהיה קודם לכן, שהמים מילאו את הכל – פנים אחד לאותו מציאות של רושם, זה הנקרא אי.

ולפי"ז, מדוע **האי** נקרא **אי**, משתי פנים, בפנים האחד, הוא נקרא **אי** מלשון **איה**, כלומר, כיון שהמים סובבים אותו – והם מים רבים, והארץ שנמצאת בתוכו היא מועטת, היא מוקפת על ידי המים, א"כ, **האי** הזה נעלם ונסתתר בתוך מציאות המים, לכן, בכל **אי**, על עצם היות **האי**, נשאלת עליה – **איה** – איפה היא נמצאת, כי היא נעלמת בתוך מציאות המים המקיפים אותה.

ובעומק הפנימי ברור, לפי מה שנתבאר, שזה **הא'** והי' שבאי, הרשימו שנשאר מהתפיסה של קודם שנברא העולם שהכל היה 'אחד' שחופף על ה'עשרה', ונתגלה מעין כך בפועל בעולם, במים שחופפים על מציאות הארץ, נשאר מכך מציאות של 'רשימו' בבריאה, וה'רשימו' מצטייר באופן שהמים עדיין מסתירים את הארץ, רק לא הסתרה גמורה, אלא הם מסתירים אותה באופן שנשאלת עליה השאלה – **איה**, שזהו לשון **האי**, שהדבר עומד ונעלם, זה מציאות **אי** שיש בו אופן של מציאות של נעלמות, מכח מציאות המים הסובבים אותו, כאן מונח עומק כח הדבר, כמו שנתבאר. זהו ההווה של מציאות **האי**.

לפי"ז, במציאות של מים, הרי מונח בהם האופן של **הכיסוי**, הם מכסים את הדבר, ומעמידים אותו כמציאות של 'אחד', ולפי"ז הגדרת **האי** שנשאלת עליו השאלה **איה**, זה נשאל על **ההתפרטות שבאי**, על ה'עשרה' **שבאי**, ולא על כח הכללות, כי היא גופא, המים מגלים את הכללות במקום היבשה, ומכח כך לא נראה היבשה, עד כמה שהיה נראה היבשה, היה נראה מציאות של 'עשרה'.

והרי, שעומק ההגדרה הוא, שבשורש המים בראשית ימות עולם, הם מכסים את הדבר באופן כזה שהם יוצרים מציאות של **כיסוי**, שהם יוצרים מציאות של כלל, ומעלימים מציאות של פרט. **כח של כלל וכח של פרט בקרבן פסח**, בכח המועדים, מתגלה בו השורש למהלך הדברים שהוזכר

העולה, מים לעומת מציאות של ארץ, מים, הוא כח של כללות, ארץ, מציאות של פרטות. **המצב דמציאת הארץ והשינוי שחל במאמר ד'יקוו המים' וגו' ולפי"ז**, כאשר מעיקרא המים היו חופפים על מציאות הארץ, מה שהתגלה בשורש של הדבר ב'בכח', שה'עשרה' היו בלועים ב'אחד', ה'בפועל' של הבריאה גם מגלה מעין אותו דבר, מה שהארץ נסתרת ע"י מציאות המים, זה עומק ההגדרה שה'עשרה' מסתתרים ונעלמים במציאות של ה'אחד', המים החופפים על מציאות הארץ, זה גופא חפיפת ה'אחד' על מציאות ה'עשרה'.

וביום שלישי דמעשה בראשית שנאמר "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה", כלומר, מתראה מציאות היבשה, היא אמנם היתה קיימת קודם לכן, וזה לא הגדרה של 'בכח' ו'בפועל', והיינו שהיא היתה קיימת אלא שהיה חסרון של התראות, אבל מכל מקום "ותראה היבשה" כלומר, כשנעשה הסתלקות המים, מסתלק הכח שמשווה את הכלל, הכח של ה'אחד', ומכח כך נעשה עכשיו מציאות שורש ההדרגה.

וכאן כבר מונח שורש שורש דקלקול, שזה מה שנאמר ביום שלישי "תוצא הארץ דשא עשב מזריע וגו' עץ פרי עושה פרי למינהו", "עץ פרי" שטעם עזו ופריו שוה, והארץ לא הוציאה כך, אלא "עץ עושה פרי", שהיא הוציאה עץ שאין טעם עזו ופריו שוה, נעשה שורש למציאות החטא, כלומר, בשעה שחל הסתלקות כח ה'אחד' של המים, והושרש גילוי של כלל כח ה'עשרה' של מציאות הארץ, יש כאן כבר שורש דשורש למציאות חטא אדם הראשון – כאן מונח עומק דבר, **שדייקא** ביום שלישי, דייקא ביחס הזה שה'אחד' נעלם ומתגלה מציאות ה'עשרה', שזה שורש בריאת האדם, שזהו המאמר העשירי של ששת ימי מעשה בראשית.

עד השתא זה היה הקדמה קצרה המכוונת לעיקר הדברים של סוגיא דידן השתא, שזהו סוגיית **האי. מהות היות האי'** כפי שהוזכר **אי** משמעו מלשון "איי הים", שיש מציאות של יבשה, ויש מים המקיפים את הארץ, זהו גדר של **אי**, ובדקות, כמו שהוזכר בראשית הדברים, זוהי יבשה קטנה שמקיף לה מים רבים, כי אם זה יבשה גדולה ומים מועטים, כל העולם כולו הרי, מוקף במים, אבל הגדרת הדבר א"כ, זהו גדר של מציאות של **אי**.

מצטרפת לרעותה, היה מציאות של חורבן, והרי שהטיפות עומדות, כל טיפה כמציאות לעצמה, טיפה ועוד טיפה, כל טיפה יורדת כמציאות לעצמה.

זה גופא נקרא בעומק 'גבורות גשמים', הגמ' אומרת (תענית דף ב') "מאי גבורות גשמים, שיורדים בגבורה", אבל עומק דברי הגמ' להתבאר השתא, זה נקרא 'גבורות גשמים', כי טבע המים הוא בעצם צירוף של כח של כלל, להעמיד את המים כמציאות של פרט, שכל פרט ופרט עומד כמציאות לעצמו, זה גופא נקרא 'גבורות גשמים', זה הגבורה שבמים, כי כל דבר שהוא נגד טבעו של הדבר, הוא נצרך למציאות של גבורה, "איזהו גבור הכובש את יצרו", כל דבר המתנגד, נצרך לו גבורה, ברור ופשוט. ומכיון שטבע מציאות המים, שכח המים הוא מציאות של כללות, הרי שהעמדה של כל פרט ופרט לעצמו, נצרך לגבורה, וזהו "גבורות גשמים, שיורדים בגבורה", הירידה שלהם, היא יוצרת שהם מציאות שכל פרט ופרט הוא לעצמו. **כח הכלל שבמים מצורף לשמים וכח הפרט שבמים מצטרף לארץ** ובלשון מדוקדקת יותר, גם המים שיורדים בגשמים, כאשר הם נמצאים בעב, כשהם נמצאים בענו, הכל נמצא שם בבת אחת, שם זה כח של כלל, וכאשר הם יורדים, הם יורדים כל טיפה וטיפה כמציאות לעצמה, זה נקרא "גבורות גשמים - שיורדים בגבורה", כי במקור הווייתם, כשהם נמצאים בשמים, ששמים הם מלשון מים כמו שדורשת הגמ' בחגיגה שם - מים, שם המים מצורפים יחד אהדדי, וכאשר הם יורדים, הם יורדים באופן שכל טיפה היא מציאות לעצמה, יש לה דפוס לעצמה, זה ההבחנה של "גבורות גשמים, שיורדים בגבורה", שנעשה בהם מציאות של התפרטות.

נמצא, שעיקר מדרגת המים זה כח של כללות, ומדרגת המים מצד ההתפרטות שלהם, זה נקרא 'גבורות גשמים' שבמים.

ומצד כך, כאשר המים מכסים את הארץ, כמו שנתבאר, אז כפשוטו, כח המים הוא כללות, ומכסים את הארץ שהיא בהבחנה של פרטות, אבל, כל דבר המצטרף לדבר, צריך שיהא, כח ביניהם, המצרפם, וכח ההתפרטות שבמים שהוא 'גבורות גשמים', הם אלה שנמצאים על הארץ, ומכח כך הם

מצטרפים לארץ.

ולפי"ז, הגדרה מדוקדקת מאד - "גבורות גשמים, שיורדים בגבורה", במקורם, כאשר הם נמצאים בעב הענו, זהו כללות של 'אחד', כאשר הם יורדים, הם יורדים באופן שכל טיפה היא בדפוס לעצמה, זה הגבורה, ולהיכן הם יורדים, הם יורדים הרי לארץ, כלומר, ביחס לארץ הם מתגלים כהתפרטות, והרי, שזה מדוקדק מאד: המים ביחס לשמים, מתגלים ככללות,

ומצד ירידתם לארץ, 'גבורות גשמים' - **לארץ דייקא**, הם מתגלים כהתפרטות, וזה שורש הצטרפותם לארץ, מכח מציאות של פרטות.

מעיקרא כשהמים כיסו את הארץ והיה המציאות שהכל מלא במים, מצד ההתראות העליונה של המים, המים היו 'כללות', אבל מצד נגיעתם בעפר, נגיעתם בארץ, התגלה נקודה של פרטות.

וזה העומק שבאותם מים, שגם כאשר הם מכסים את הארץ עצמה, הצד העליון שבמים שזה מה שנראה מלמעלה, שזה בחינת **השמים שבמים**, כאשר הם נמצאים למטה, הם נמצאים ככח של כללות, ומצד מה שהם נושקים לארעא, הם נמצאים על גבי ארעא, נעשה מציאות של דבר שיש בהם מציאות של התפרטות. **כח של כללות וכח של פרטות במצות סוכה**, ולפי"ז, יש לנו במועדים, גדר של מועד של סוכות, הרישא של המועדים זה פסח, ואחרית המועדים הוא סוכות, מה שמתגלה בסוכות - כל סוכה הרי הוא מלשון **סכך** - כיסוי, לכסות את הדבר, ונאמר על סוכה, כדברי הגמ' כידוע, ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת, כלומר, כל ישראל ראויים להצטרף למציאות של כללות, זה הגדר של סיכוך, כאשר מסככים דבר, כמו שדורשת הגמ' בסוכה כידוע, גדר הסיכוך הוא בדבר הגדל מן הארץ, ושאינו מקבל טומאה, ולהיפך, מתגלה הגילוי בחג הסוכות, שאם ירדו גשמים הרי זה כעבד ששפך לו רבו קיתון של מים, כלומר, מתגלה שם מציאות של כללות שמתגלה בכיסוי, שזהו מהות היות מציאות הסוכה, ודייקא, זהו מה שיש דין לסכך בדבר שגידולו מן הארץ, ועומק הדברים בקצרה ממש, הרי נאמר בקרא על מצות סוכה "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים", ולחד מ"ד, זהו סוכות

ממש, ולחד מ"ד, אלו הם ענני הכבוד, למ"ד ענני כבוד, הרי, שיסוד הסוכה שהיה ביציאת מצרים, היה סוכה של מים, ולמ"ד סוכות ממש, שזהו "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים", סוכות כפשוטו, זהו דבר הגדל מן הארץ ממש. **שני מהלכים ביציאת מצרים** ובעומק, אלו הם שני המהלכים שהוזכר השתא, צריך להבין ברור - מה שבני ישראל יצאו ממצרים, יש שני מהלכים של יציאת בני ישראל ממצרים, יש יציאת בני ישראל ממצרים מדין כח של כלל, וזה הובטח לאברהם אבינו - "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה וגו' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", זהו ההבטחה שהקדוש ברוך הוא הבטיח לאברהם אבינו שיתקיים בזרעו, "וגם דור רביעי ישוּבו הנה", יש הבטחה של יציאת מצרים של הכלל.

ויש עוד סוגיא, כל פרט ופרט שיוצא ממצרים, מדין הפרט שבו הוא יוצא ממצרים, שהרי, יש את הארבע חמישיות שמתו במכת חושך, והרי, שעל כל פרט ופרט, לא היה הבטחה שהוא יצא ממצרים, ההבטחה שהובטח לאברהם אבינו, היא הבטחה של כלל, וכל פרט ופרט, הוא נידון לעצמו אם הוא יוצא ממצרים, אם לא.

וא"כ, כל מי שיצא ממצרים, הוא יצא ממצרים מכח שני דינים, הוא יצא ממצרים מכח הכלל, והוא יצא ממצרים מכח הפרט, הדוגמא של הכלל הוא הא' של ה'אחד', הדוגמא של הפרט הוא ה' של העשרה, זהו מה שנאמר להם ביום העשירי לחודש ניסן "משכו וקחו לכם" וגו', שבי' בניסן לקחו, וזה דייקא מה שהם לקחו את אלהי מצרים לבוח לעיניהם, זה הזכות של כל יחיד ויחיד, שמדין היחיד שלו יש לו זכות לצאת ממצרים, היפך הרשעים שמתו במכת חושך, שזה בחינת ההסתר, היה אופן של "משכו וקחו לכם" - לעיניהם של מצרים, ומכח כך נעשה גאולת כל יחיד ויחיד ממצרים. **שני המהלכים של "כי בסוכות הושבתי" וגו', ענני הכבוד, וסוכות כפשוטו** ומכל מקום, גאולת בני"י ממצרים, היה בה שני דינים, היה בה דין מכח כלל שנגאלים ממצרים, והיה בה דין שהם יוצאים ממצרים מכח של פרט, ולפי"ז, ביציאתם ממצרים שנאמר "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים" - מה שהם יוצאים מארץ מצרים,

מדין הכלל שהם יוצאים, סוכות זה ענני כבוד, כענן החופף למעלה, מים דכללות, שכולם נמצאים בתוכו, ומדין הפרט שיוצא ממצרים, סוכות זהו סוכות ממש, ולמ"ד סוכות ממש, הרי ברור שלא עשו סוכה אחת לכל ישראל, אלא כל אחד ואחד, ולכל הפחות כל כמה וכמה, ישבו בסוכות לעצמם, וזה הבדל יסודי בין מ"ד זכר לענני הכבוד, לבין מ"ד סוכות כפשוטו, למ"ד סוכות ענני כבוד, א"כ, כולם ישבו באותו שם של סוכה, בענן אחד, וודאי שעדיין אפשר לטעון שהיה כמה עננים, אבל ודאי ההגדרה הכוללת, וזו האמת, שזה היה ענן אחד שכולל את כולם בתוכו, וא"כ, כולם ישבו בסוכה אחת, ומשם השורש של "ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת", משא"כ אם סוכות כפשוטו, א"כ, כל יחיד ויחיד, או הצטרפות של יחידים שמצטרפים מעין קרבן פסח שנאכל בחבורה, כל יחיד ויחיד ישב בסוכה לעצמו.

זה עומק ההגדרה של שני מהלכי הסוכה שהיה "בהוציא אותם מארץ מצרים", זה עומק גדר מצות הסוכה שבחג הסוכות, כמו שנתבאר. **קריעת ים סוף לכלל ישראל, ולכל שבט ושבט** ומעין כך מתגלה אותם שתי מהלכים בחג הפסח והדוגמא הבהירה לכך זה קריעת ים סוף שהיה בשביעי של פסח, כאשר נקרע הים, גם בו היה שני דינים, מאיזה דין נקרע הים, "נטה את ירך על הים ובקעהו", כאשר הים נקרע, יש דין מכח כלל ישראל שנכנסים לים, שמכח כך נבקע הים, אבל, כדברי חז"ל כידוע, הים הרי נגזר ל"ב גזרים, כלומר, כל שבט ושבט היה לו, מלבד הגזירה הכללית של הים, עוד גזירה כמצייאות לעצמו בתוך מציאות הים.

וברור ההקבלה להדיא, בכח הכלל היה את עצם קריעת ים סוף שהים נבקע, ואז, כלל ישראל נכנס לתוך הים ועובר, ועל שם כן, כלל ישראל נקראו **עברים** - **עוברי ימים**, שזה שם תואר שעולה לכולם, אבל בתוך הפרט שבדבר, כל שבט ושבט - ואמנם לא מדובר כאן בכל פרט ופרט לכל יחיד ויחיד אבל זהו פרט מדין ה"ב שבטים שזה שורש ההתפרטות של קומת הכנסת ישראל, שאב הוא הכללות, והבנים, השבטים, הם שורש ההתפרטות, ששורש ההתפרטות היא ה"ב שבטים, מצד כך נקרע הים ל"ב גזרים, קריעת הים ל"ב גזרים, היא עומק נקודת שורש ההתפרטות שמתגלה בקריעת ים סוף,

כמו שנתבאר. **'אחד' ו'עשרה' שבמדרגת מתן תורה** ובשורש השורשים, זה מדרגת מתן תורה, "אחת דיבר אלקים שתיים זו שמעתי", אבל יתר על כן, עשרת הדברות - זה האי שהתגלה במתן תורה, **'אחד' - הא',** זה ה'אחת דיבר אלקים', **ועשרה - י'** זה העשרה דיברות שהיו גנוזים בקירבו. - מתחילה נאמרו כולם בבת אחת, ולאחר מכן כל דיברה ודיברה לעצמה, כמו שאומרים חז"ל, והרי, שהתגלה המהלך של היחיד, והמהלך של העשרה.

הזכרנו א"כ, בקצרה ממש, את הכללות ופרטות שמתגלה בעצם יציאת מצרים, שזה חג הפסח ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, כללות. ומציאות של כל יחיד ויחיד שזכה ויצא ממצרים, פרטות, כמו שהוזכר. - הקרבן עצמו נאכל מדין הפרטות, לא מדין הכללות.

מתן תורה עשרת הדיברות, והכח האחד הכוללם. וסוכות, כח של כללות - ענני כבוד, וכח של פרטות, סוכות ממש. מ"מ, תוקפן של דברים, זו מדרגת האי, מדרגת האי היא שורש כללות מציאות האי, ומציאות הי' שזהו העשרה שהולך ומתפרט.

כאשר המים גוברים על מציאות היבשה, מתגלה עיקר מדרגת המים, א"כ, מתגלה הכח של ה'אחד' שלמעלה מהמציאות של ה'עשרה', זה הגילוי שהיה במתן תורה, זה עומק שורש הגילוי של מדרגת מתן תורה, אבל כאשר העפר גובר על מציאות המים, מתגלה מציאות ה'עשרה' שגובר על מציאות ה'אחד'. **החכמה דלעת"ל - גילוי המים דכללות** כאן מונח שתי התנועות השורשיות שמתגלה בימות עולם, כפי שהוזכר, בראשית ימות עולם, הכל היה מלא במים, ובאחרית ימות עולם נאמר "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", וביאור הדברים, ברור להמתבאר, ב"ומלאה הארץ דעה את ה'" לעתיד לבוא, לא יתגלה כח ההתפרטות של החכמה של כל פרט לעצמו, אלא יתגלה "ומלאה הארץ דעה את ה' **כמים לים מכסים**", שעומק צורת גילוי החכמה שיהיה לעתיד לבוא, זה יהיה מדין המים **דכללות** שממלאים את הכל, בהאי עלמא יש בו אופן של "אין אדם חוטא אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות", אבל לעתיד לבוא שנאמר "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", אין שמה מציאות של חטא, כי מתגלה כח הכללות של המים, שזהו שלימות ההארה של המים, עכשיו שיש

מציאות של התפרטות, לכן ההתפרטות חלה גם בתוך המים, ולכן יש נטיות לצדדים במים, והרי מהדברים שהאב חייב ללמד את בנו "ויש אומרים אף להשיטו במים" (קידושין דף כט ע"א) כלומר **'להשיטו' - לשוט** זה מלשון **שוטה** - שהוא **סוטה** לצדדים, נוטה לצדדים, שהמים הם בבחינת גלי הים - "מקולות מים רבים", וכאשר זה מתגלה, אז צריך גם לדעת לנוע לצדדים, כי חל כאן בדבר אופן של התפרטות במים. **עפר ומים - מה גובר על מה?** כי בהאי עלמא שהעפר גובר על מציאות המים, א"כ, במים עצמם, מתגלה בהם אופן של התפרטות, ולכן כמו שמצאנו שבעה ארצות וכן ע"ז הדרך, כמו"כ יש **שבעה ימים**, שהמים מתפרטים. אבל כאשר גובר מציאות המים על מציאות העפר, כמו שנתבאר, כאשר צירפנו את הדבר, זה עומק שלימות קומת הבריאה כולה.

ובדרך רמז, המילה **עפר** בגימטריא ש"ג, המילה **מים** בגימטריא צ', וכשצירפנו אותם גם יחד עלה **מת** ועלה **תם**, מצד הקלוקל שהמים משתעבדים למציאות העפר, זהו "ביום אכלך ממנו מות תמות", שנסתלק המים וחל מציאות של עפר, העפר גובר על המציאות של מים, כמו שהוזכר בהרחבה לעיל, אבל כאשר מתגלה שורש התיקון שזה בחינת יעקב אבינו - "דמות תם חקוקה בכסא", "שהעברת בגזרת מים", "יכור טען מקלו ועבר ירדן מים", "כי במקלי עברתי את הירדן הזה", כלומר, אצל יעקב אבינו מתגלה המים שחלה בהם אופן של תיקון שהם שולטים על מציאות העפר, וזהו מה שהמים שעולים לקראתו, זה השורש של העפר שמשעבד למציאות המים, זו מדרגתו של יעקב אבינו. - הוא נקרא **ישראל** שזה בחינת **ראש, לי ראש, ויעקב - י' - עקב**, הי' שבעקב עולה בחזרה לא' שבישראל, חוזרת ומצטרפת גם יחד, המים עולים לקראתו מן העפר, כלומר, העפר עצמו מצטרף למים, זה לא שהמים בעצמם, לעצמם, עולים, אלא העפר עולה למציאות המים ונתקן עמם גם יחד, זהו **התם** שמתהפך מהמת לתם, שבערכין דידן זהו העפר והמים שמצורפים יחד אהדדי, זה שורש נקודת הדבר.

וביציאת מצרים שבו נאמר "הנה עם יצא ממצרים", עם ראשי תיבות עפר מים, והשאלה היא, מה גובר על מה, מצד הערב רב, העפר גובר על המים, וזה שורש נקודת

למטה, **אש** - מחברת למעלה, ולמטה היא יוצרת התפרטות, ומכך כך, למטה יש מחלוקת.

שאלה: האם זה שני השורשים של 'דירה בתחתונים', ושכל דבר צריך לחזור לשורש שלו למעלה. **תשובה:** בסוד 'אור ישר', כל דבר צריך לרדת למטה, והתכלית היא 'דירה בתחתונים', בסוד 'אור חוזר', הכל צריך לחזור בחזרה לשורשו, שזה כח יסוד האש, זה שני המהלכים השורשיים, הצמצום חידש העלאה לשורש, הקו חידש ירידה למטה, מצד הקו, התכלית היא 'דירה בתחתונים', מצד הצמצום התכלית היא דייקא, להתקשר לעילא, זה שני הקווים, וכל ספרי העבודה, בעומק, בנויים על שתי התנועות האלה, 'דירה בתחתונים', זה מדין המים, "עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך", החידוש הוא שיורדת אש מן השמים, ואמנם תמיד אף כשיורדת אש מן השמים, מצוה להביא אש מן ההדיוט, אבל החידוש שיורדת אש מן השמים, כמו שהיה המעשה דאליהו, שכנגד הטבע ביקש שירד אש מן השמים, זה לא רק עצם הדבר שיורדת אש מן השמים, אלא זה כביכול, נגד התכלית של מציאות הדבר.

אבל בעומק, גם כשיורדת אש מן השמים, לאיפה היא יורדת, הרי היא לא יורדת מן השמים לעצמה - היא יורדת על גבי המזבח, שבו נאמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", וסופה להעלות את מה שנמצא על גבי המזבח, והרי שזה ירידה לצורך עליה ולא ירידה כפשוטו.

מים שעוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך, התכלית היא עכשיו, 'דירה בתחתונים' למטה, אבל אש שיורדת מלמעלה, היא יורדת מלמעלה לצורך לעלות מלמטה למעלה שזה הצורה של קרבן, וא"כ, זה ירידה לצורך עליה, אבל אין ירידה גמורה של אש למטה, כל הויתרה אינו אלא שהיא צריכה לעלות בחזרה למעלה, והדוגמא השורשית, שהרי ע"ז בנוי ספר יצירה, שהוא בנוי על האמ"ש **אור מים ואש**, שה'גויה' - זה הא', והמ' זה **בבטן**, זה נמצא למטה, והש' נמצא למעלה **בראש**, וזה כותב הגר"א, למה אש עולה למעלה, והמים יורדים למטה, כי כל דבר חושק לשורשו, כי שורש האש הוא **בראש** שזה האות ש' שנמצאת במילה ראש, משא"כ המים חושקים ללמטה, שזה מקומם, כמו שכתוב בספר יצירה, **בטן - מים**, כך מבואר בגר"א.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהסדרה השבועית של בלבביפדיה עבודת ה' פנימית

תשובה: בדקות, ישנה הבחנה שמצד מה שהכלי הוא כלי, הרי שהוא כולל את כל שלושת הקווים גם יחד, זה כלי שהוא ר"ת כהן לוי ישראל, ומצד כך הוא מגלה אחדות מצד המים שבפער, ומצד הרוח הוא מגלה את זה, מצד שהרוח היא רוח המקבצם. וזה מתגלה מצד האש, שיש בכח האש להתיך את הדבר, שאז היא הופכת אותו בחזרה להיות 'אחד', ובדקות זהו כח המים שגורם לאותה נקודת חיבור, או אהבה כ"רשפי אש" שיוצרת נקודת חיבור, וא"כ ברור, שכאשר הכלי יוצר נקודת חיבור בשלימות, הרי שהוא יוצר חיבור מדין כל הג' קוין, והוא לא יוצר רק מדין קו אחד.

בעומק, מה שאתם אמרתם והצד השני שנאמר עכשיו, זה מושרש בשני השיטות שיוצא מספר יצירה, הרי סדר השתלשלות היסודות הוא - רוח, מים ואש, ובספר יצירה לפי רוב הנוסחאות, לא הוזכר בכלל מציאות הארץ כפשוטו, ויש מן הנוסחאות שכתוב "ולשלג אמר הוי ארץ", שמכך כך נעשה מציאות של ארץ, ויש א"כ, שתי שיטות יסודיות, מכך מה נברא ארץ, האם מכך מים שקפאו, ואז "ולשלג אמר הוי ארץ", שנעשה הארץ, ומכך כך, שורש הכלי הוא במים, וא"כ, האחדות היא במים, או שהג' קוין, מהם נעשה השורש של מציאות הכלי, זה שני אופנים שורשיים איך מתייחסים למציאות העפר, אם שורשו במים, נקודת האחדות היא במים, ואם שורשו הוא בג' קוין, אז גם נקודת האחדות היא בכל הג' קוין, זה שני המהלכים בקצרה ממש.

שאלה: לגבי כח הכללות שמתגלה בכלי של 'כילוי', מה ההבדל בין זה לכח הכללות שמתגלה במים. **תשובה:** - ההגדרה היסודית, האש בטבעה עולה למעלה, המים בטבעם יורדים למטה, "עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך, ולפ"ז, הכללות שמתגלה באש, היא מצד מה שהיא מחזירה את הדבר לשורש, ומצד ההתפרטות של האש, האש יוצרת אפר שזה א' - פירור, כי היא יוצרת א' והיא יוצרת פר, היא לוקחת את החלק התחתון שבו ומפוררת אותו - את החומר שבו, והיא מעלה את התוכיות שבו, בחזרה לשורשו, שזה בחינת שורש המציאות של כל כילוי של כל דבר, וזה הדוגמא של נדב ואביהוא - אבל התפיסה של האש שהיא מאחדת אותו בשורשו, משא"כ בהתפרטות שבו, למטה, היא יוצרת התפרטות יותר גמורה, זה האפר - א' - פר, למעלה א', למטה פר.

משא"כ המים, הם מחברים את הדבר למטה, כצורת מים שיורדת למטה, וגם יוצרים נקודת התחברות למעלה, זה הבדל יסודי בין חיבור דאש לחיבור של מים, מים - חיבור למטה, "עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך", והם מחברים

הקלוקל, אבל מצד מהלכי התיקון, דייקא המים גוברים על העפר. **משה - משורש המים דכללות** זה גואלם של ישראל, משה רבינו שנקרא כן על שם 'מן המים משיתיהו', מדרגת משה רבינו שהוא גואל את בני ישראל ממצרים, דייקא הוא הגואל, "אם אין אתה גואלם אין אחר גואלם", בו מתגלה מציאות הגאולה השלימה, בו מונח השעבוד של העפר למים, ומכך כך, הוא עולה לשמים ויורד לארץ, ומשעבד את הארץ לשמים, זה מדרגת משה רבינו, ואצלו מתגלה מהלכי התיקון שכל הפרטים נכללים במציאות של כלל. - משה רבינו שהוא הדעת הכוללת, שלימות כל כנסת ישראל גם יחד, הוא משורש המים דכללות, שההתפרטות משתעבדת למציאות הכללות, וזה האופן שהוא ה"רעיא מהימנא", מנהיג את הכנסת ישראל, שהוא מנהיג את הפרט באופן של תוקף של כח של כלל, זה שלימות המדרגה. **הליכת בני"ב במדבר - במדרגת 'אי'** ומצד ההבחנה הזו, מצד מדרגתו של משה רבינו, עיקר הגילוי הוא בעצם, מים המקיפים על מציאות של ארץ, ולכן בעומק הדק, משה רבינו לא נכנס לארץ ישראל, אין לו שייכות לארץ כפשוטו, יש לו שייכות למציאות של המדבר, ששם הם נקראים 'עוברי ימים', שהמצב שלהם במדבר היה בין ה'קריעת ים סוף' לירדן, זה שני השלבים הרי, שכשהם נמצאים במדבר, תחילת הדבר היה בקריעת ים סוף, ואחריתו הוא הירדן, כלומר, הם נמצאים באופן שהמים מקיפים סביבותם, זה עומק ההגדרה של "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", אז כפשוטו, היה מים מכך 'בארה של מרים', אבל במהלך נוסף, הם מוקפים מן המים, מצד אחד, זה קריעת ים סוף, ומהצד השני זה ירדן, שזה צורת הדברים שהיה במהלכי המדבר, ועומק המדרגה הזו, היא מכחו של משה רבינו שמוליק את בני ישראל ממצרים, והרי, שכל הארבעים שנה, הם הלכו תמיד **במדרגה של 'אי'**, שכל הארבעים שנה הם נמצאים בין המים דקריעת ים סוף למים של הירדן, שמה שהם נמצאים ביניהם, זה מדרגה של אי.

ומצד מהלכי התיקון, זה העשרה שבטלים ל'אחד', שם מושרש האור דלעתיד לבוא, "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". **שאלה מהשומעים** שאלה: האם כח הכללות שמתגלה בפער, שהוא בבחינת כלי, זה המים שבעפר.

מילון ערכים בקבלה • גבאי צדקה

צריך ליתן צדקה עתה (בויברך דוד) מעומד. והטעם הוא לפי שהצדקה היא מצות עשה, וראוי לעשות המצות מעומד. עוד טעם אחר, כי כיון שהטעם הוא כדי לתת צדקה לעני שהיא השכינה והמלכות כנוכר, והנה המלכות נופלת לארץ בעו"ה, ולכך צריך שיתננה מעומד, ויכון להקימה ולהעמידה מעומד ע"י הצדקה שהוא הת"ת דוכ', כמ"ש משפט וצדקה ביעקב אשר עשית. ולהיות שצדקה זו ניתנת מן הת"ת למלכות ע"י היסוד, לכן צריך ליתנה ביד גבאי צדקה, שיסוד נקרא גבאי צדקה, שהוא "יסוד דאימא או יסוד דז"א", אשר הוא גובה כל הצדקה, בסוד וילקט יוסף את כל הכסף, והוא נותן לעני, שהיא השכינה הנקראת עני, עכ"ל. ועיין שער המצות (ראה, בסוד מצות צדקה). ושם משמעון (משלי, עה"פ טוב עין הוא יבורך).

ויתר על כן אף יסוד אבא נקרא גבאי צדקה, כמ"ש בשער הכוונות (דרושי חג הפורים, דרוש א) וז"ל, מ"ש רז"ל כי בימי הפורים נותנים לכל מי שפושט ידו, הענין הוא, כי הגבאי של צדקה הוא היסוד, ובימי החול אשר הוא ביסוד דז"א (או אמא כנ"ל), צריך לראות למי נותן הצדקה, אבל עתה שהוא יסוד דאבא (שזה עיקר הארת פורים, עיי"ש) הארה גדולה (כי אין לו ככלי ולבוש, עיי"ש), אין להקפיד אלא כל מי שפושט ידו נותנים לו, עכ"ל. ועיין זוה"ק (ויחי, רמה, ע"א) שיסוד אבא נקרא גבר העליון.

וחז"ל (ב"ב, ח, ע"ב) קראו לגבאי צדקה, ומצדיקי הרבים ככוכבים. ועיין ביאורו באפיקי ים (שם) שה"ס ה"ח וה"ג שנותן היסוד לנוק'.

והיפוכו של יסוד שכל מהותו לזולתו, הוא "גבאי", מלשון אצלו, לעצמו. וזהו חגב הנקרא "גובאי". ונקרא מזונו חסל, כי מחסל "הכל" לעצמו. (עיין חולין, סה, ע"א). ועיין ספרא (שמיני, פרק ה'). והוא טהור, אולם הוא מין קללה (עיין ברכות, מ, ע"ב).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת
bilvavi231@gmail.com

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים • הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 • ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com